

KARRIERELÆRING I DE GYMNASIALE UDDANNELSER EFTER REFORM 2017

LAURA CORDES FELBY
PH.D.-STUDERENDE VED CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER

CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

KONFERENCE - KARRIERELÆRING I
UNGDOMSUDDANNELSEN
30. SEPTEMBER 2025

LAURA CORDES FELBY
PH.D.-STUDERENDE

STRUKTUR PÅ OPLÆG

- Karriereperspektivets vej gennem læreplansniveauerne
- Hvad rummer karriereperspektivet?
- Hvordan kan karriereperspektivet indtænkes i den særlige og den daglige undervisning?
- Din didaktiske værktøjskasse

KORT PRÆSENTATION

Laura Cordes Felby

- BA fra Læreruddannelsen
- KA i Pædagogisk sociologi
- Ph.d. ved Centre for Educational Development, Aarhus Universitet

Faglige interessefelter:

- Pædagogik
- Dannelse
- (Livslang) læring
- Didaktik
- 'Karriere'

Kontakt:

- lcf@tdm.au.dk

ET LÆREPLANSSTUDIE AF KARRIERELÆRING

Politisk læreplansniveau

- * Policy
- * Offentlige dokumenter

Programmatisk læreplansniveau

- * Læreplaner
- * Vejledninger
- * Undervisningsplaner
- * Sekundære læreplansbindinger

Praktisk læreplansniveau

- * Undervisning
- * Interaktion

Den intenderede, planlagte og oplevede/udførte læreplan

KARRIEREPERSPEKTIVET KONSTRUERES DIDAKTISK I ET SPÆNDINGSFELT

CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

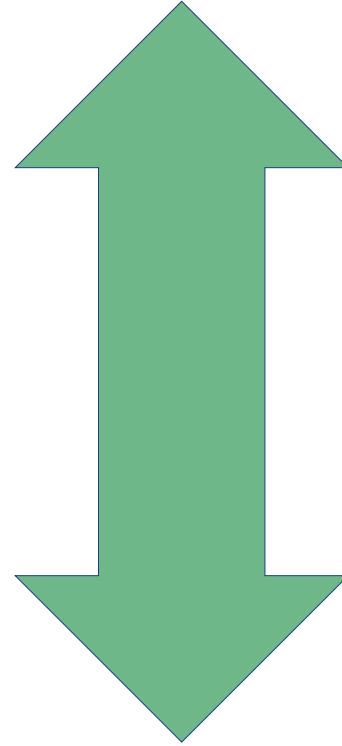
KONFERENCE - KARRIERELÆRING I
UNGDOMSUDANNELSE
30. SEPTEMBER 2025

LAURA CORDES FELBY
PH.D.-STUDERENDE

KARRIERE I ET SPÆNDINGSFELT

EN POLITISK KONSTRUKTION

Ikke i mit
klasselokale!

Gammel vin på
nye flasker!

ET DIDAKTISK PARADOKS

HVAD RUMMER KARRIEREPERSPEKTIVET?

CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

KONFERENCE - KARRIERELÆRING I
UNGDOMSUDDANNELSEN
30. SEPTEMBER 2025

LAURA CORDES FELBY
PH.D.-STUDERENDE

SEMANTIKKER I TEORIEN

	Individ	Kontekst og struktur
Aktør /hvem	Primært fokus på valg	Primært fokus på læring
Miljø /hvor	Primært fokus på tilpasning	Primært fokus på forandring
Handling /hvad	Primært fokus på udvikling	Primært fokus på tilfældighed

HVORDAN SER KARRIEREPERSPEKTIVET SÅ UD I EMPIRIEN?

CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

KONFERENCE - KARRIERELÆRING I
UNGDOMSUDANNELSE
30. SEPTEMBER 2025

Laura Cordes Felby
Ph.D.-studerende

Undervisningen skal, hvor det er relevant, indeholde forløb og faglige aktiviteter, der styrker elevernes evne til at **håndtere valg og overgange** i uddannelsessystemet. Eleverne skal **gennem undervisningen** opnå viden om og erfaringer med fagenes anvendelse, der **modner deres evne til at reflektere** over egne muligheder og at **træffe valg** om egen fremtid i et studie-/karriereperspektiv og et personligt perspektiv (fra bekendtgørelsen)

Gennem arbejdet med de faglige mål samt fagenes kernestof og supplerende stof opnår eleverne viden om og erfaringer med fagenes anvendelse (...) Arbejdet med studie- og karriereperspektivet rummer (...) et dannelsesperspektiv, idet det bidrager til elevernes udvikling af personlig myndighed og deres evne til at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres egen **udvikling samt til deres omverden**. Arbejdet med studie- og karriereperspektivet styrker elevernes studiekompetence, idet det modner deres evne til at **håndtere de mange valgsituationer**, som de møder igennem gymnasiet og efterfølgende.

- 1) **viden om fag, uddannelse og erhverv**
- 2) **viden om valg og valgprocesser og deres konsekvenser**
- 3) **individuelle refleksioner om evner og interesser, muligheder og begrænsninger.**

DEN PROGRAMMATISKE LÆREPLAN

- Formidlet meget forskelligt på tværs af fag
 - Karriereperspektivet som arbejdsform
 - Karriereperspektivet som en del af fagets mål og identitet
 - Karriereperspektivet som egen genstand
- Biologi som eksempel (arbejdsform):
 - *"Et anvendelsesorienteret fag", "Besøg på virksomheder", "bevidstgørelse om kommende uddannelses- og karrieremuligheder", "hvordan personer anvender biologi f.eks. indenfor sundhedsområdet", "forholde sig til lokale og globale problemstillinger", "problemløsning af innovativ karakter og faglige vurderinger."*

Læring

Valg

Udvikling

Tilpasning

Forandring

Alle semantikker er til stede i forskellige læreplaner. Nogle fremhæver én semantik mere end andre, mens andre henviser til flere semantikker – eksempelvis biologi, der både har valg, læring, udvikling og forandring.

DET PRAKTISKE LÆREPLANSNIVEAU

Alle semantikker nævnes af forskellige lærere. Dog gør de fleste lærere en del ud af at sige, at de forstår dem "på en anden måde" end [end de forestiller sig] politikkerne ser dem

Adspurgt hvilken mening læreren knytter til begreberne 'karrierelæring' og 'karrierekompetence': (...) *Den der vej igennem livet, og være klædt på til at kunne og **turde træffe de valg**, der er nødvendige, det er måske i virkeligheden det aller bedste aspekt af karrierelæring. Men der er selvfølgelig også al det lavpraktiske med at sige, jamen hvad laver en biolog egentlig? Hvad laver en kemiker egentlig?*

Valg

Udvikling

Jeg tror det andet er meget mere væsentligt for deres menneskelige udvikling.(...) At der er det måske i virkeligheden det at turde træffe valgene og sige, Så det der med at turde vælge fra. "nej, jeg kan altså ikke blive verdensmester i matematik, men så kan jeg noget andet. Og så er det det, jeg vælger at fokusere på."

Tilpasning

[Læreren læser og reagerer på policy-papirer]: Når jeg læser lovgivningsteksten (...) *så har jeg svært ved at se ud over den politiske dagsorden, der er med at jage vores unge hurtigere igennem en uddannelse. Og det vil sige, at jo sikrere du er på dit karrierevalg, jo færre omvalg er der, jo hurtigere studieafvikling er der. Og jeg kan ikke se det som andet. Når det så er sagt. **Så rummer det også en masse godt, i form af de livskompetencer, som man også kan udvikle igennem karrierelæring.** Men det ser jeg egentlig som en positiv bivirkning af karrierelæring tænkt i et politisk perspektiv. Altså, jeg er dybt skeptisk over det her. (...). **Så, men kan jeg bruge karrierelæring til at styrke mine elevers evne og mod og vilje til at træffe et valg, (...)** Ja, så må de gerne kalde det karrierelæring.*

HVORDAN KAN KARRIEREPERSPEKTIVET INDTÆNKES I DEN DAGLIGE PRAKSIS?

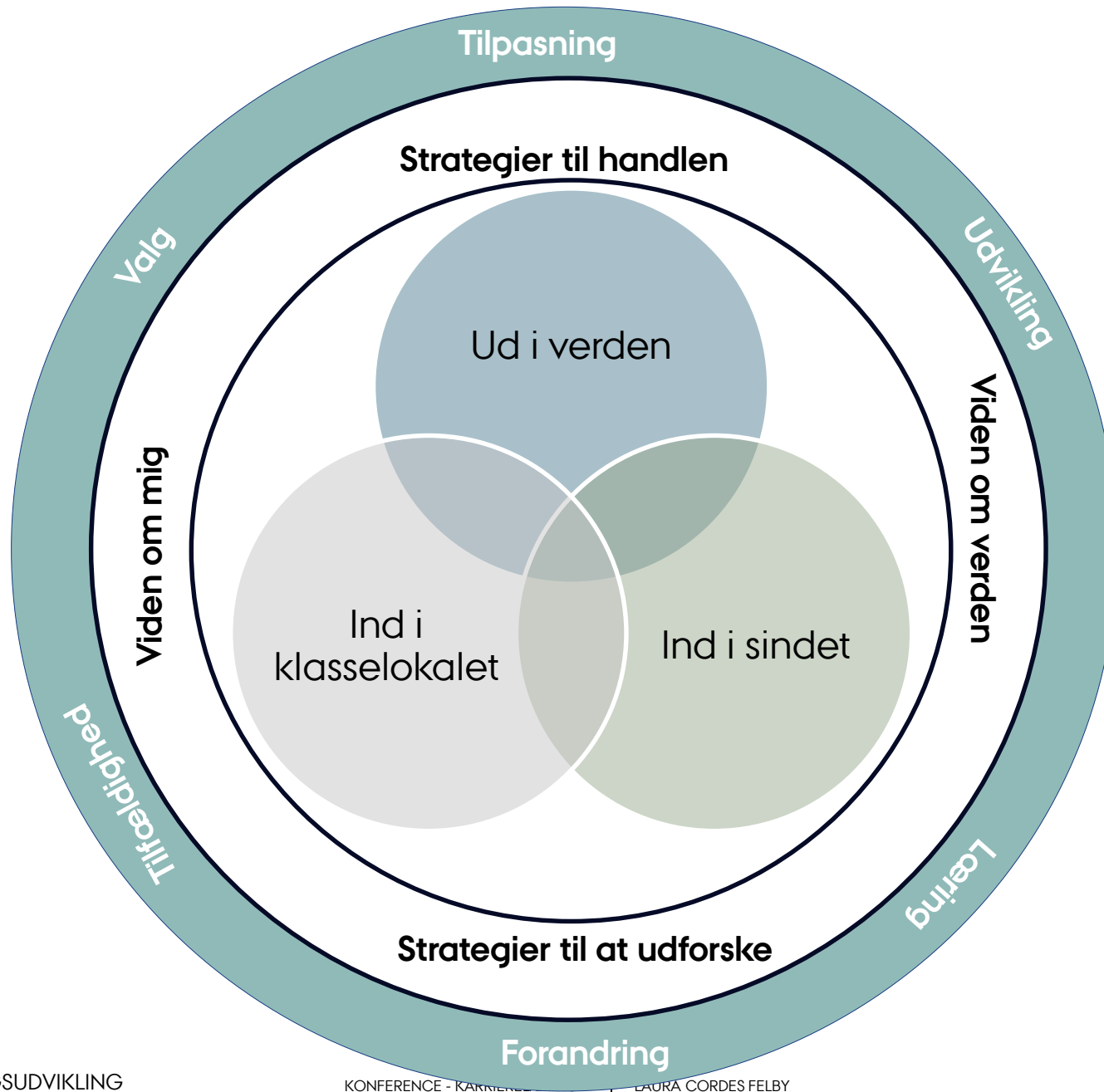

CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

KONFERENCE - KARRIERELÆRING I
UNGDOMSUDDANNELSEN
30. SEPTEMBER 2025

LAURA CORDES FELBY
PH.D.-STUDERENDE

UD I VERDEN – EKSEMPEL PÅ AKTIVITETER OG SMÅ GREB

- Aktiviteter:
 - Brancheforløb og virksomhedssamarbejde (CeFU)
 - Se gymnasiefagene blive bragt i spil på en konkret og håndgribelig måde.
 - Uddannelsessamarbejde
 - Forberede eleverne på mulighederne efter gymnasiet
 - Helt bogstaveligt ud i verden, eksempelvis ved studietur
 - Lad eleverne hjælpe med at arrangere eksempelvis virksomhedsbesøg, introducere eleverne til arbejdsliv i det pågældende land mv.
- Små didaktiske greb:
 - Refleksioner før, under og efter virksomhedsbesøg
 - Hvad er formålet med besøget?
 - Hvilken uddannelse kræver det, at arbejde det pågældende sted?
 - Kunne jeg tænke mig, at arbejde det pågældende sted?

IND I KLASSELOKALET – EKSEMPEL PÅ AKTIVITETER OG SMÅ GREB

- Aktiviteter:
 - Inddrage rollemodeller
 - Husk; I er også rollemodeller!
 - Inddrage temaer om karriere, arbejdsmarked og studieliv i undervisningen:
 - Masser eksempler på www.karrierefokus.dk
- Små greb:
 - Italesæt fagidentitet jævnligt
 - *"Vi som biologer..."*
 - Italesæt didaktikken og rammesætningen
 - Formålet: Hvad er formålet med, at vi skal undervises i XX?
 - Evalueringen: Hvad lærte vi om faget, da vi arbejdede med XX?

IND I SINDET – EKSEMPEL PÅ AKTIVITET OG SMÅ GREB

- Aktiviteter:
 - Refleksion som metode
 - Reflektere over tanker og følelser omkring forskellige dimensioner af karrierelæring og i den forbindelse gøre sig overvejelser om fremtiden og værdien af forskellige valg i relation til uddannelse og beskæftigelse.
 - Eksempelvis spillet: "Hvad mener du?" (fra www.karrierefokus.dk)
- Små greb:
 - Italesæt og reflekter over metoderne:
 - Ved gruppearbejde, peer-feedback, fremlæggelser osv: Hvad fungerede, hvad fungerede ikke? Hvad var jeres roller? Hvorfor var rollerne fordelt på den måde? Hvordan var kommunikationen, dynamikken?
 - *"Hvordan kan jeg sameksistere med andre i verden?"*
 - Hvordan medvirker det her fag/tema/min rolle til at udvikle mig og verden?
 - *"Hvordan kan jeg medvirke til at forandrer verden?"*

BYG DIN EGEN VÆRKTØJSKASSE

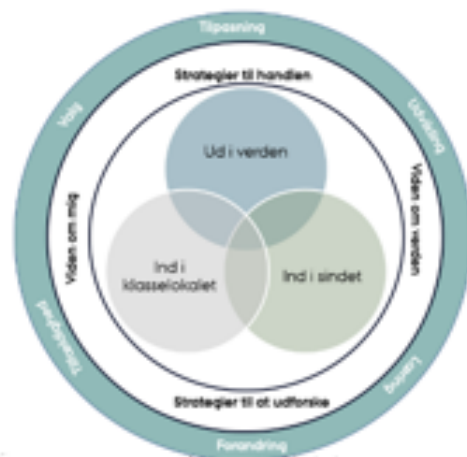
CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

KONFERENCE - KARRIERELÆRING I
UNGDOMSUDDANNELSEN
30. SEPTEMBER 2025

Laura Cordes Felby
Ph.D.-studerende

Workshop

Ud i verden

Kort aktivitet/didaktisk greb:

Lang aktivitet/forløbet:

Ind i klasselokalet

Kort aktivitet/didaktisk greb:

Lang aktivitet/forløbet:

Ind i sindet

Kort aktivitet/didaktisk greb:

Lang aktivitet/forløbet:

AARHUS
UNIVERSITET